

Predicting Spiritual Capital and Spiritual Wellbeing of College Students Based on their Personality Traits, Awareness and Tendency to Consume Halal Food

Amir Hossein Rasouli¹ , Adel Mirza-Alizadeh² , Gholam Reza Ahmadi³ , Batol Tayebi¹ ,
 Zeinab Hasanpour-Pirbasti¹ , Sarah Ghasemi⁴ , Seyedeh Elnaz Mousavi^{5*}

1- Student Research Committee, Department of Clinical Psychology, School of Medicine, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran.

2- Department of Food Safety and Hygiene, School of Public Health, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran.

3- Department of Psychology, Faculty of Humanities, University of Kurdistan, Kurdistan, Iran.

4- Student Research Committee, Department of Food Safety and Hygiene, School of Public Health, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran.

5- Department of Clinical Psychology, School of Medicine, Zanjan University of Medical Sciences, Zanjan, Iran.

*Correspondence should be addressed to Dr. Seyedeh Elnaz Mousavi; Email: Dr.emousavi@zums.ac.ir

Article Info

Received: Jun 20, 2023

Received in revised form:

Jul 8, 2023

Accepted: Aug 21, 2023

Available Online: Jun 21, 2024

Keywords:

Halal food

Mental health

Personality traits

Spiritual well-being

Spiritual capital

<https://doi.org/10.22037/jrrh.v10i2.42527>

Abstract

Background and Objective: The spiritual dimension of human life is one of the effective constructs in psychological health and wellbeing, which has received attention in recent years. Therefore, the present study aimed to predict spiritual wellbeing and spiritual capital based on personality traits, awareness, and tendency to consume halal food in the students of Zanjan University of Medical Sciences.

Methods: This is a descriptive and cross-sectional study. The statistical population of the study included all the students of Zanjan University of Medical Sciences in the academic year 2023-2024, of whom 300 were selected using the purposive sampling method. To collect the data, questionnaires on awareness and tendency to consume halal food, a short form of the spiritual well-being and capital questionnaire, and the Five-Factor Personality Questionnaire were used. The collected data were analyzed using stepwise regression analysis on the SPSS version 26 software. All ethical considerations were observed in this study, and the authors of the article declared no conflict of interest.

Results: The results of the stepwise regression analysis showed that after entering the predictor variables, finally, subjective norm, awareness, openness to experience, and neuroticism could explain 22.0% of the variance in spiritual capital in four steps. Also, the prediction of spiritual wellbeing indicates that physical wellbeing, attitude towards halal food, neuroticism, and openness to experience were the strongest remaining predictors in the model, predicting 34.0% of the variance in spiritual well-being.

Conclusion: Based on the findings of the present study, it can be stated that awareness and attitude towards consuming halal food, along with personality traits, are recognized as essential factors that can be considered in relation to the spiritual life (spiritual capital and wellbeing) of students.

Please cite this article as: Rasouli AH, Mirza-Alizadeh A, Ahmadi Gh R, Tayebi B, Hasanpour-Pirbasti Z, Ghasemi S, Mousavi SE. Predicting Spiritual Capital and Spiritual Wellbeing of College Students Based on their Personality Traits, Awareness and Tendency to Consume Halal Food. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2024;10(2):1-15. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v10i2.42527>

Summary

Background and Objective

Spiritual capital refers to individuals' total spiritual resources that can be used to achieve personal and social goals (4). On the other hand, spiritual well-being is a multi-dimensional

structure that comes from combining the two concepts of health and spirituality and provides harmonious and integrated communication between people. It is also characterized by the stability in life, peace, harmony, and a sense of close connection with oneself, God, society, and the environment (5).

Research results show that the consumption of halal food can be influenced by various factors, including religious beliefs and spirituality, knowledge about halal food, and personality traits (23, 24). Given that the relationship between halal food consumption and spiritual capital and spiritual well-being has not been extensively studied, this research aims to predict the spiritual capital and spiritual well-being of students based on their personality traits and their awareness and tendency to consume halal food. This study contributes to the existing research literature by investigating the predictive relationships between these variables among college students. Also, the findings of this research can have important implications for educators, counselors, and policy makers in promoting spiritual well-being and spiritual capital among students because student years is a time of personal growth and development, and many students face challenges related to identity formation, stress management, and social communication.

Methods

Compliance with ethical guidelines: In order to adhere to research ethics, before answering the questionnaire, the students were asked about their consent to participate in the research, and if they agreed, the questionnaire were presented to them. The students were also assured of the confidentiality of their personal information. After making the required coordination and informing the participants about the optional nature of the study, the online questionnaire was sent through the virtual portal.

This study is descriptive and cross-sectional. The statistical population of this study included all the students of Zanjan University of Medical Sciences (ZUMS) in the academic year 1401-1402, out of whom 300 were selected as the target sample from male and female Muslim students, in different academic levels and from the faculties of medicine, dentistry, pharmacy, nursing, and midwifery. The participants in the research completed the questionnaires of tendency and awareness to consume halal food, the short form of the scale of spiritual capital, and the short form of the scale of spiritual well-being as well as the NEO personality questionnaire (NEOPI-FF).

Results

The results showed strong correlation coefficients between the subscales of attitude and awareness towards halal food, so that the highest correlation was related to the relationship between quality and attitude towards halal food (0.74). And the lowest correlation was related to the relationship between behavioral control and awareness of halal food. Investigating the correlation between spiritual capital and the components of awareness of halal food ($r=0.37$), attitude towards halal food ($r=0.28$), quality ($r=0.35$), mental norm ($r=0.39$), behavioral intention ($r=0/33$), behavioral control ($r=0.15$), and physical well-being ($r=0.30$) showed a positive and significant correlation between them at the level of one percent, that is, with increasing awareness and tendency to consume halal food, intellectual capital also increases. Also, examining the correlation of awareness and tendency to consume halal food with spiritual well-being also showed a positive and significant correlation between them in a range from 0.39 to 0.50. In fact, it can be stated that with increasing awareness and tendency to consume halal food, spiritual well-being also increases.

Conclusion

This study aimed to predict the spiritual capital and spiritual well-being of ZUMS students based on their personality traits and awareness and tendency to consume halal food. The results revealed that with increasing awareness and tendency to consume halal food, spiritual capital and spiritual well-being also increase. This result is consistent with previous findings (22, 39-42). Religious sources in this area have made many references to the role of using halal and clean food in the spiritual growth of human beings (43). One of the dimensions of spiritual growth is spiritual capital, and one of the dimensions of well-being is spiritual well-being (1), which, according to the findings of the present study, has a positive relationship with awareness and tendency to consume halal food. The results of another study showed that the quality of food, when takes on a value-laden aspect, will have a direct impact on the body and soul of a human being (43).

The results of this study also showed a significant correlation between personality traits, openness to experience, and neuroticism with spiritual capital and spiritual well-being. This correlation was positive for openness to experience and negative for neuroticism; these results are in line with the findings of other researchers (49-52). This study also investigated which of these variables predicted spiritual capital

and well-being. Based on the obtained results, awareness of halal food consumption and openness to experience positively predict spiritual capital, while neuroticism negatively predicts spiritual capital. Similarly, for spiritual well-being, attitude towards halal food and openness to experience predicted it positively, while neuroticism predicted it negatively. These results are in line with the findings of other researchers (52, 56). The main condition for having spiritual health is the existence of a firm belief in God and following His recommendations, one of the most important of which is to benefit from halal and pure sustenance and avoiding forbidden foods. Among its positive effects are improving personality, strengthening religiousness, success in doing good deeds, enlightenment of the heart, benefiting from divine support and love, and God's answering the prayers.

Acknowledgements

We express our deepest gratitude to all the students of ZUMS for their extensive participation in this study.

Ethical considerations

According to the authors, the present study was derived from a research project approved by the Zanjan University of Medical Sciences (ZUMS), which was also approved by the Ethics Committee of ZUMS with the ethics code [IR.ZUMS.REC.1402.070](https://doi.org/10.29253/IR.ZUMS.REC.1402.070).

Funding

According to the authors, this study was financially supported by the Student Research Committee of Zanjan University of Medical Sciences. (Research Code: A-12-1408-10).

Conflict of interest

The authors declared no conflict of interest.

Authors' contribution

Designing the study, writing the manuscript, and supervision over all stages of the study: First author; Supervision of all stages of the study: Second and seventh authors; writing the manuscript: Third author; Data collection and writing the manuscript: Fourth and fifth authors; Data collection: Sixth author.

توقع رأس المال الروحي وتحسين المستوى الروحي لدى الطلاب بناء على الخصائص الشخصية، والوعي، والتوجه نحو استهلاك الأطعمة الحلال

أمير حسين رسول^١، عادل ميرزا عليزادة^٢، غلامرضا أحمدی^٣، بتول طيبي^٤، زينب حسن بور بيربستي^٥، سارا قاسمي^٦، سيدة الناز موسوي^٥

١- لجنة الدراسات الطلابية، قسم علم النفس السريري، كلية الطب، جامعة زنجان للعلوم الطبية، زنجان، إيران.

٢- قسم الصحة والأمن الغذائي، كلية الصحة، جامعة زنجان للعلوم الطبية، زنجان، إيران.

٣- قسم علم النفس، كلية العلوم الإنسانية، جامعة كردستان، كردستان، إيران.

٤- لجنة الدراسات الطلابية، قسم الصحة والأمن الغذائي، كلية الصحة، جامعة زنجان للعلوم الطبية، زنجان، إيران.

٥- قسم طب النفس السريري، كلية الطب، جامعة زنجان للعلوم الطبية، زنجان، إيران.

* المراسلات الموجهة إلى الدكتورة سيدة الناز موسوي؛ البريد الإلكتروني: Dr.emousavi@zums.ac.ir

الملخص

معلومات المادة

ملخص البحث وأهدافه: عرف البعد الروحي للإنسان من أهم المكونات المؤثرة في صحته النفسية التي أخذت تحظى باهتمام بالغ في السنوات الأخيرة. لهذا تسعى هذه الدراسة وبهدف تحسين الجانب الروحي ورأس المال الروحي ومن خلال الخصائص الفردية لكل فرد، أن ترصد مدى وعي طلاب العلوم الطبية في جامعة زنجان بهذا الأمر ومدى توجهاتهم بمسئلة الطعام الحلال.

الوصول: ١ ذي الحجة ١٤٤٤
وصول النص النهائي: ١٩ ذي الحجة ١٤٤٤
القبول: ٤ صفر ١٤٤٤
النشر الإلكتروني: ١٤ ذي الحجة ١٤٤٥

الكلمات الرئيسية:

تحسين الحياة الروحية
الخصائص الشخصية
رأس المال الروحي
الصحة النفسية
الطعام الحلال

منهجية البحث: اعتمدت الدراسة المنهج الوصفي / المقطعي. اما الجمعية الإحصائية فقد شملت جميع طلاب جامعة زنجان للعلوم الطبية لعام ٢٠٢٢-٢٠٢٣ الدراسي، فقد اختير ٣٠٠ منهم عبر منهج أخذ العينات الحادفة. ولجمع المعطيات اعتمدت دراسة على استبيان الوعي والميل نحو إستهلاك الطعام الحلال، واستبيان رأس المال الروحي واستبيان الشخصية. ولتحليل المعطيات اعتمدت الدراسة على تحليل الإنحدار التدريجي من خلال تطبيق SPSS، إصدار ٢٦. يُذكر أنه قد تمت جميع الموارد الأخلاقية في هذا البحث وإضافة إلى ذلك فإنّ مولفني البحث لم يشيروا إلى أي تضارب في المصالح.

المعطيات: اظهرت نتائج تحليل الإنحدار التدريجي بعد إدخال المتغيرات المتوقعة، أنّ السلوك الذهني، الإنفتاح على التجارب والعُصاب أن تبين أربعة درجات من مجموع تبيان رأس المال الروحي الذي يُشار إليه $R^2=0.22$. كما أنّ توقع تحسين الحياة الروحية يشير إلى التحسن الجسدي، والتحسن في الرؤية تجاه استهلاك الطعام الحلال، والعصاب والإنفتاح على التجارب. وأنّ أقوى عامل توقع قد لغ درجة $R^2=0.34$ من مجموع تبيان تحسين مستوى الحياة الروحية.

الاستنتاج: بناء على معطيات الدراسة يمكن القول أنّ الوعي والنزعة نحو استهلاك الطعام الحلال مصحوبة بالخصائص الشخصية تكوّن عوامل أساسية لمعرفة هذا التوجه في حياة الطلاب الروحية.

يتم استناد المقالة على الترتيب التالي:

Rasouli AH, Mirza-Alizadeh A, Ahmadi Gh R, Tayebi B, Hasanpour-Pirbasti Z, Ghasemi S, Mousavi SE. Predicting Spiritual Capital and Spiritual Wellbeing of College Students Based on their Personality Traits, Awareness and Tendency to Consume Halal Food. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2024;10(2):1-15. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v10i2.42527>

پیش‌بینی سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی دانشجویان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، آگاهی و گرایش آنان به مصرف غذای حلال

امیرحسین رسولی^۱، عادل میرزاعلیزاده^۲، غلامرضا احمدی^۳، بتول طیبی^۱، زینب حسن‌پور پیربستی^۱، سارا قاسمی^۴، سیده الناز موسوی^{۵*}

۱- کمیته تحقیقات دانشجویی، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان، ایران.

۲- گروه بهداشت و ایمنی مواد غذایی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان، ایران.

۳- گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کردستان، کردستان، ایران.

۴- کمیته تحقیقات دانشجویی، گروه بهداشت و ایمنی مواد غذایی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان، ایران.

۵- گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان، ایران.

*مکاتبات خطاب به دکتر سیده الناز موسوی؛ رایانامه: Dr.emousavi@zums.ac.ir

اطلاعات مقاله

دریافت: ۳۰ خرداد ۱۴۰۲

دریافت متن نهایی: ۱۷ تیر ۱۴۰۲

پذیرش: ۳۰ مرداد ۱۴۰۲

نشر الکترونیکی: ۱ تیر ۱۴۰۳

چکیده

سابقه و هدف: بُعد معنوی زندگی انسان یکی از سازه‌های مؤثر در سلامت و بهزیستی روان‌شناختی شناخته می‌شود که در سال‌های اخیر به آن توجه شده است. از این رو، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی بهزیستی معنوی و سرمایه معنوی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان صورت گرفته است.

روش کار: این پژوهش از نوع توصیفی و مقطعی است. جامعه آماری پژوهش تمامی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ بودند که تعداد ۳۰۰ نفر از آنان با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسش‌نامه‌های آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال، فرم کوتاه پرسش‌نامه بهزیستی و سرمایه معنوی و پرسش‌نامه پنج‌عاملی شخصیت استفاده شد. تحلیل داده‌های جمع‌آوری شده با استفاده از آزمون رگرسیون گام‌به‌گام و با به‌کارگیری نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ انجام شد. در این پژوهش همه موارد اخلاقی رعایت شده است و مؤلفان مقاله تضاد منافی گزارش نکرده‌اند.

یافته‌ها: نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام نشان داد که پس از ورود متغیرهای پیش‌بین، در نهایت هنجار ذهنی، آگاهی، گشودگی به تجربه و روان‌رنجورخویی توانستند در چهار گام $R^2=0/22$ از واریانس سرمایه معنوی را تبیین کنند. پیش‌بینی بهزیستی معنوی نیز گویای این است که بهزیستی جسمانی، نگرش به غذای حلال، روان‌رنجورخویی و گشودگی به تجربه قوی‌ترین پیش‌بین‌های باقی‌مانده در الگو، $R^2=0/34$ از واریانس بهزیستی معنوی را پیش‌بینی کردند.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت که آگاهی و نگرش به مصرف غذای حلال به‌همراه ویژگی‌های شخصیتی از عوامل اساسی شناخته می‌شوند که در رابطه با زندگی معنوی (سرمایه و بهزیستی معنوی) دانشجویان می‌توان به آنها توجه کرد.

واژگان کلیدی:

بهزیستی معنوی

سرمایه معنوی

سلامت روان

غذای حلال

ویژگی‌های شخصیتی

استناد مقاله به این صورت است:

Rasouli AH, Mirza-Alizadeh A, Ahmadi Gh R, Tayebi B, Hasanpour-Pirbasti Z, Ghasemi S, Mousavi SE. Predicting Spiritual Capital and Spiritual Wellbeing of College Students Based on their Personality Traits, Awareness and Tendency to Consume Halal Food. Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat. 2024;10(2):1-15. <https://doi.org/10.22037/jrrh.v10i2.42527>

دین اسلام تأکید ویژه‌ای بر نقش معنویت‌گرایی در سلامت جسمانی و روان‌شناختی افراد دارد؛ در همین زمینه یکی از

مجله پژوهش در دین و سلامت

دوره ۱۰، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۳

این کار از مجوز [Creative Commons Attribution 4.0 International License \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) تبعیت می‌کند.

مقدمه

مفهوم است که نه تنها همه عوامل سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، مالی و بازرگانی که در طول زنجیره غذایی دخالت داشته‌اند باید منطبق با شریعت اسلام باشند، بلکه شرایطی را که برای تولید غذای خوب و سالم لازم و ضروری است (مانند مسائل بهداشتی، بهسازی و ایمنی) نیز در بر می‌گیرد (۱۸). در مقابل، غذای حرام غذایی است که به دلیل ناپاکی و مواد مضر برای سلامت غیرمجاز است و بر قابلیت‌های معنوی و روحانی تأثیر نامطلوب می‌گذارد.

در قرآن کریم در چهار آیه (سوره بقره، آیه ۱۷۳؛ سوره مائده، آیه ۳؛ سوره انعام، آیه ۱۴۵ و سوره نحل، آیه ۱۱۵) به حرام بودن گوشت مردار، خون، خوک و خوردن آنچه نامی جز نام خدا هنگام ذبح آن برده شده، اشاره شده است و مصرف آن به جز در شرایط اضطرار به شدت نهی شده است. همچنین به حرام بودن مصرف شراب در سه آیه (سوره بقره، آیه ۲۱۹ و سوره مائده، آیات ۹۰ و ۹۱) اشاره شده است (۱۹). از این رو، تبیین ممنوعیت این مواد غذایی و تأثیر آنها بر سلامت جسم و روح اهمیت ویژه‌ای دارد (۲۰) که در ادامه به آن پرداخته شده است.

غذای حلال دارای اثر مثبت و غذای حرام دارای اثر منفی بر روح و جسم انسان است (۲۱). آموزه‌های دینی نیز تأکید فراوانی درباره دقت در غذای کودکان دارند؛ به حدی که آن را عاملی مؤثر در شکل‌گیری شخصیت کودک می‌دانند (۲۲). نتایج پژوهش‌ها نشان داده است که مصرف غذای حلال می‌تواند تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله باورهای مذهبی و معنویت، آگاهی درباره غذای حلال و ویژگی‌های شخصیتی قرار گیرد (۲۳، ۲۴). مطالعات گذشته نشان می‌دهد که برای انتخاب غذای سالم یا ناسالم ویژگی‌های شخصیتی فرد نقش محوری ایفا می‌کند (۲۵). ویژگی‌های شخصیتی، همان‌طور که الگوی پنج عامل بزرگ شخصیت تعریف می‌کند، شامل گشودگی به تجربه، وظیفه‌شناسی، برون‌گرایی، توافق‌پذیری و روان‌رنجورخویی است (۲۶). مشخص شده است که این صفات با جنبه‌های مختلف معنویت و دین‌داری مرتبط هستند (۲۷)؛ برای مثال، گشودگی به تجربه با جست‌وجوی معنویت و تجربیات عرفانی مرتبط است؛ درحالی‌که توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی با تعهد مذهبی و دین‌داری درونی مرتبط است (۲۸). همچنین مؤثرترین ویژگی‌های شخصیتی برای سلامتی، وظیفه‌شناسی و روان‌رنجورخویی شناخته شده‌اند (۲۹، ۳۰). در مطالعات متعدد، وظیفه‌شناسی منسجم‌ترین پیش‌بینی‌کننده نتایج سلامتی (مانند طول عمر) و رفتارهای

سازدهای بسیار نوین در عرصه معنویت، سرمایه معنوی و دیگری بهزیستی معنوی است (۱). در سال‌های اخیر به مطالعه سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی به‌ویژه در جمعیت‌های دانشجویی بسیار توجه شده است (۲، ۳). سرمایه معنوی به مجموع منابع معنوی افراد اطلاق می‌شود که می‌تواند از آنها برای دستیابی به اهداف شخصی و اجتماعی استفاده کنند (۴). از سوی دیگر، بهزیستی معنوی سازه‌ای چندبُعدی است که از تلفیق دو مفهوم سلامت و معنویت به وجود می‌آید و ارتباط هماهنگ و یکپارچه‌ای را بین افراد فراهم می‌کند و همچنین با ویژگی‌های ثابت در زندگی، صلح، هماهنگی و احساس ارتباط نزدیک با خویشان، خدا، جامعه و محیط مشخص می‌شود (۵). نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد که هر دو سازه با پیامدهای مثبت مختلفی از جمله سلامت روانی بهتر، رضایت بیشتر از زندگی و بهبود عملکرد تحصیلی مرتبط هستند (۶، ۷).

معنویت جوهره تجربه انسانی، جست‌وجو و بیان معنای زندگی تعریف می‌شود (۸). پژوهش‌ها نشان می‌دهد که معنویت در سلامت جسمانی و روانی انسان تأثیر بسزایی دارد (۹). سازمان بهداشت جهانی^۱ معنویت را بُعد چهارم سلامت مشخص کرده است (۱۰). به این ترتیب، سلامت معنوی بُعدی اساسی از رفاه کلی افراد است (۱۱). با تأکید بر ادغام بدن، ذهن و روح، سلامت معنوی نیاز به محیطی از هماهنگی درونی برای اتصال خود با دیگران، طبیعت و موجودی برتر دارد (۱۲). پژوهش‌های زیادی از این فرضیه حمایت می‌کند که بهزیستی معنوی می‌تواند عملکرد روانی و سازگاری را افزایش دهد و از طرفی، دین با مشارکت افراد در فعالیت‌های اجتماعی و ایجاد حمایت اجتماعی می‌تواند بر سلامت روان تأثیر مثبت بگذارد (۱۳). در همین زمینه، نتایج مطالعات نشان می‌دهد که معنویت بر روابط بین‌فردی تأثیر بسیار مهمی دارد و می‌تواند عملکرد روانی سازگاری را تقویت نماید (۱۴، ۱۵).

پژوهش‌ها نشان می‌دهد که مذهب و معنویت پیامدهای مهم سلامت روان‌شناختی هستند و همچنین ارتباط بین رفتارهای طرفدار سلامت، معنویت و بهزیستی را آشکار کرده‌اند (۱۶). علاوه بر معنویت، برخی از یافته‌های پژوهشی رابطه بین تغذیه و سلامت روان‌شناختی را نیز بررسی و تأیید کرده‌اند (۱۷). در همین زمینه، مفهوم غذای حلال و آگاهی و گرایش به مصرف آن به میان می‌آید. غذای حلال به این

^۱ World Health Organization (WHO).

این پژوهش از نوع توصیفی و مقطعی است. جامعه آماری پژوهش تمامی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ بودند که تعداد ۳۰۰ نفر از آنان به‌عنوان حجم نمونه به‌شیوه هدفمند از میان دانشجویان دختر و پسر مسلمان، در مقاطع تحصیلی کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری حرفه‌ای، دکتری تخصصی و دست‌یاری از دانشکده‌های پزشکی، دندان‌پزشکی، داروسازی، پرستاری و مامایی، بهداشت و پیراپزشکی انتخاب شدند. نحوه محاسبه حجم نمونه مطابق با فرمول کوکران به شرح ذیل بود:

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right)}$$

$$N=5000, d=0.05, z=1.96, \alpha=0.05, q=1-\alpha$$

مطابق فرمول، حجم نمونه ۳۰۰ نفر تعیین شد. معیارهای ورود شامل دانشجوی دانشگاه علوم پزشکی زنجان، داشتن دست‌کم ۱۸ سال و تمایل به شرکت در مطالعه بود و معیارهای خروج شامل نارضایتی و تمایل نداشتن برای شرکت در مطالعه، پاسخ‌های تصادفی به پرسش‌نامه‌ها و تکمیل ناقص پرسش‌نامه بود. نمونه‌گیری به‌صورت برخط (از طریق فضای مجازی و صفحات اجتماعی) صورت گرفت. شرکت‌کنندگان در پژوهش، پرسش‌نامه‌های گرایش و آگاهی به مصرف غذای حلال، مقیاس فرم کوتاه سرمایه‌ معنوی، مقیاس فرم کوتاه بهزیستی معنوی و مقیاس سنجش صفات پنج‌گانه شخصیت نتو^۱ را تکمیل کردند.

ابزار گردآوری داده‌ها

الف) پرسش‌نامه آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال: به‌منظور بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان پرسش‌نامه محقق‌ساخته‌ای در قالب ۲۸ سؤال با سه پاسخ «موافقم، نظری ندارم و مخالفم» تدوین شد که ۱۷ پرسش مربوط به آگاهی درباره اثرات وضعی غذاهای حلال و حرام و ۱۱ پرسش مربوط به نگرش دانشجویان نسبت به غذاهای حلال و حرام است. برای تهیه پرسش‌نامه در بخش آگاهی و نگرش از پرسش‌نامه فرج‌زاده و همکاران (۳۴) و نیز مطالعات خارجی مشابه با طرح حاضر (۳۵، ۳۶) و با ایجاد تغییراتی در آنها استفاده شد. پایایی پرسش‌نامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۸۷ تعیین شد و گروهی از متخصصان متشکل از دانشجویان

سلامت‌محور بوده است (۳۱). انجام یک فراتحلیل در مقیاس بزرگ درباره ۱۹۴ مطالعه نشان داده است که وظیفه‌شناسی با مصرف پایین الکل مرتبط است (۳۲). مطابق با نتایج پژوهش‌های گذشته، افرادی که روان‌رنجورخویی پایین‌تر، برون‌گرایی و وظیفه‌شناسی بالاتری دارند، از رژیم غذایی سالم‌تری نیز استفاده می‌کنند (۳۰). در مجموع، مذهب بر سبک زندگی مصرف‌کنندگان مواد غذایی و همچنین بر رفتار تصمیم‌گیری آنان تأثیر می‌گذارد. دین یک انتخاب خاص را تقویت یا تضعیف می‌کند. مطالعات متعدد نشان می‌دهد که مذهب بر نگرش و رفتار مصرف‌کننده تأثیر می‌گذارد (۳۳).

با عنایت به موارد مذکور و با توجه به وجود ارتباط بین ویژگی‌های شخصیتی، معنویت و مصرف غذای حلال و با نظر به اینکه رابطه بین مصرف غذای حلال و سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی به‌طور گسترده بررسی نشده است، این پژوهش با هدف پیش‌بینی سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و آگاهی و گرایش آنان به مصرف غذای حلال اهمیت می‌یابد.

این مطالعه با بررسی روابط پیش‌بینی‌کننده بین ویژگی‌های شخصیتی، آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال و سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی در بین دانشجویان، به ادبیات پژوهشی موجود کمک می‌کند. همچنین یافته‌های این پژوهش می‌تواند کاربردهای مهمی برای مربیان، مشاوران و سیاست‌گذاران در ارتقای بهزیستی معنوی و سرمایه معنوی در میان دانشجویان داشته باشد؛ زیرا دوران دانشجویی زمان رشد و توسعه شخصی است و بسیاری از دانشجویان با چالش‌های مرتبط با شکل‌گیری هویت، مدیریت استرس و ارتباطات اجتماعی روبه‌رو می‌شوند. با توجه به مزایای بالقوه سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی، درک اینکه چگونگی ارتباط این سازه‌ها با ویژگی‌های شخصیتی و رفتارهایی که ممکن است بر رشد معنوی تأثیر بگذارند، مهم است.

روش کار

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: به‌منظور رعایت اخلاق پژوهش، پیش از پاسخ به سؤالات پرسش‌نامه‌ها، از دانشجویان درباره رضایتشان برای شرکت در پژوهش سؤال شد و در صورت تمایل سؤالات پرسش‌نامه‌ها برایشان نمایش داده می‌شد. همچنین به دانشجویان درباره محرمانه‌بودن اطلاعات شخصی آنان اطمینان داده شد.

مقطع تحصیلی نیز گویای این است که ۹۹ نفر (۳۱/۴٪) در مقطع کارشناسی، ۵۰ نفر (۱۵/۹٪) کارشناسی ارشد، ۱۳۸ نفر (۴۳/۸٪) دکتری حرفه‌ای، ۲۲ نفر (۷٪) دکتری تخصصی و شش نفر (۱/۹٪) نیز دستیار بالینی بودند. نتایج توصیفی برای متغیرهای پژوهشی استفاده شده در جدول شماره ۱ نشان داده شده است. یادآوری این نکته لازم است که تحلیل بر داده‌های شرکت‌کنندگان مسلمان انجام شد و داده‌های شرکت‌کنندگان مربوط به ادیان دیگر از تحلیل خارج شد.

همچنان که در جدول شماره ۱ مشاهده می‌شود بیشتر متغیرها از نظر کشیدگی و کجی در دامنه -۲ تا +۲ قرار داشتند که معرف بهنجاربودن توزیع است (۳۸). در کنار یافته‌های توصیفی با هدف مقایسه همبستگی دومتغییری، ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون^۲ برای متغیرهای پژوهش در جدول شماره ۲ گزارش شده است که امکان مقایسه ضرایب را امکان‌پذیر می‌سازد.

جدول شماره ۲ نشان می‌دهد که ضرایب همبستگی نسبتاً نیرومندی بین خرده‌مقیاس‌های گرایش و آگاهی به غذای حلال وجود دارد؛ به طوری که بیشترین همبستگی به رابطه کیفیت با نگرش به غذای حلال (۰/۷۴) و کمترین همبستگی به رابطه کنترل رفتاری با آگاهی از غذای حلال مرتبط است. بررسی همبستگی بین سرمایه معنوی با مؤلفه‌های آگاهی از غذای حلال (I=۰/۳۷)، نگرش به غذای حلال (I=۰/۲۸)، کیفیت (I=۰/۳۵)، هنجار ذهنی (I=۰/۳۹)، قصد رفتاری (I=۰/۳۳)، کنترل رفتاری (I=۰/۱۵) و بهزیستی جسمانی (I=۰/۳۰) نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی‌داری در سطح ۰/۱ بین آنها وجود داشت؛ یعنی با افزایش آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال، سرمایه معنوی نیز افزایش می‌یافت. همچنین بررسی همبستگی آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال با بهزیستی معنوی نشان می‌دهد که همبستگی مثبت و معنی‌داری بین آنها در طیفی از ۰/۳۹ تا ۰/۵۰ وجود داشت. در واقع، می‌توان گفت که با افزایش آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال، بهزیستی معنوی نیز افزایش می‌یابد.

بررسی ویژگی‌های شخصیتی نیز نشان می‌دهد که بین گشودگی به تجربه با مؤلفه‌های آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال، سرمایه معنوی (I=۰/۳۰) و بهزیستی معنوی (I=۰/۲۷) همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود داشت؛ درحالی‌که همبستگی بین روان‌رنجورخویی با قصد رفتاری

دکتری تخصصی اپیدمیولوژی و آمار زیستی، تغذیه و صنایع غذایی روایی صوری یا محتوایی پرسش‌نامه را با سطح معنی‌داری $P < 0/05$ تأیید کردند.

ب) پرسش‌نامه فرم کوتاه سرمایه معنوی: گل‌پرور و همکاران این پرسش‌نامه را در سال ۱۳۹۳ طراحی کرده‌اند. هر یک از سؤالات در طیف لیکرت پنج‌تایی نمره‌گذاری می‌شود. نمره کل پرسش‌نامه بین ۱۰ تا ۵۰ متغیر است. آلفای کرونباخ و پایایی بازآزمایی مقیاس کوتاه سرمایه معنوی برابر با ۰/۹۳ و ۰/۹ گزارش شده است که نشان‌دهنده کفایت‌های روان‌سنجی ابزار در پژوهش‌های داخلی است (۱).

پ) پرسش‌نامه فرم کوتاه بهزیستی معنوی: گل‌پرور و همکاران این پرسش‌نامه را در سال ۱۳۹۳ طراحی کرده‌اند. هر یک از سؤالات در طیف لیکرت پنج‌تایی نمره‌گذاری می‌شود. نمره کل پرسش‌نامه بین ۱۰ تا ۵۰ متغیر است. آلفای کرونباخ و پایایی بازآزمایی مقیاس کوتاه بهزیستی معنوی برابر با ۰/۷۸ و ۰/۸ به دست آمده است که تأییدی بر اعتبار ابزار است (۱).

ت) پرسش‌نامه سنجش صفات پنج‌گانه شخصیت نئو: کاستا و مک‌کری^۱ پرسش‌نامه شخصیتی نئو را در سال ۱۹۸۵ طراحی کرده‌اند. فرم اصلی این پرسش‌نامه ۲۴۰ سؤال دارد. در این پژوهش از فرم کوتاه استفاده شده است. به هر عامل در این پرسش‌نامه ۱۲ سؤال اختصاص یافته است و سؤالات بر اساس طیف لیکرت پنج‌تایی از ۰ تا ۴ نمره‌گذاری می‌شود. گروسی فرشی و همکاران این پرسش‌نامه را به فارسی ترجمه و برای دانشجویان ایران هنجاریابی کرده‌اند. ضریب پایایی به‌دست‌آمده در ایران برای عوامل پنج‌گانه روان‌رنجوری، برون‌گرایی، انعطاف‌پذیری، سازگاری و وظیفه‌شناسی به ترتیب برابر با ۰/۸۳، ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹ و ۰/۷۹ است (۳۷). برای تحلیل داده‌ها از برخی شاخص‌های آمار توصیفی و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد که همه آنها با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۶ تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها

نتایج حاصل از تحلیل ۳۱۵ نفر از دانشجویان با میانگین سنی 23.14 ± 2 نشان داد که ۱۱۳ نفر (۳۵/۹٪) از شرکت‌کنندگان مرد و ۲۰۲ نفر (۶۴/۱٪) زن بودند. از منظر مذهب نیز بیشتر حجم نمونه یعنی ۳۰۵ نفر (۹۶/۸٪) را مسلمانان و ۱۰ نفر (۳/۲٪) را غیرمسلمانان تشکیل می‌دادند. بررسی فراوانی

^۲ Pearson's Correlation Parameter

^۱ Costa & mc care

می‌دهد که بر خلاف مؤلفه‌های آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال، بین توافق‌پذیری با سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی همبستگی معنی‌داری وجود نداشت.

($F=0/11$)، کنترل رفتاری ($F=0/12$)، بهزیستی جسمانی ($F=0/13$) و بهزیستی معنوی ($F=0/13$) منفی و معکوس بود؛ یعنی با افزایش متغیرهای مذکور روان‌رنجورخویی کاهش و با کاهش آنها افزایش می‌یافت. بررسی توافق‌پذیری نیز نشان

جدول ۱) یافته‌های توصیفی برای متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
آگاهی از غذای حلال	۲۶/۵۲	۵/۶۵	-۰/۳۶	۰/۰۳
نگرش به غذای حلال	۱۵/۲۹	۴/۳۲	۰/۹۳	۰/۰۷
کیفیت مواد غذایی	۱۱/۹۰	۲/۹۰	-۰/۷۱	-۰/۰۲
هنجار ذهنی	۱۵/۸۱	۳/۰۹	۰/۷۹	۱/۱۱
قصد رفتاری	۱۲/۶۱	۲/۶۹	-۱/۳۱	۱/۶۳
کنترل رفتاری ایجادشده	۱۳/۰۲	۲/۶۲	-۱/۲۱	۰/۹۳
بهزیستی جسمانی	۱۴/۳۱	۲/۱۱	-۱/۳۲	۱۰/۹۹
سرمایه معنوی	۳۲/۷۹	۹/۸۳	-۰/۳۳	-۰/۳۵
بهزیستی معنوی	۳۹/۰۳	۷/۶۸	-۰/۹۷	۱/۰۴
گشودگی به تجربه	۲۸/۷۰	۳/۹۹	۰/۶۹	۰/۱۰
روان‌رنجورخویی	۲۵/۲۵	۵/۹۶	-۰/۳۳	۰/۶۹
توافق‌پذیری	۲۹/۶۶	۴/۳۲	۰/۴۰	۰/۲۷

با وجود این، همچنان که از علائم ضرایب استاندارد متغیرهای پیش‌بین قابل مشاهده است، بر خلاف سایر متغیرها، روان‌رنجورخویی، سرمایه معنوی را به شکل منفی (معکوسی) پیش‌بینی می‌کرد؛ یعنی با افزایش آن سرمایه معنوی کاهش و با کاهش آن افزایش یافت. همچنین بررسی شاخص‌های تحمل ($T < 0/01$) و عامل تورم واریانس^۲ ($VIF < 10$) نیز نشان‌دهنده تأیید مفروضه همخطی است (۳۸).

جدول شماره ۴ حاصل تحلیل رگرسیون گام‌به‌گام در پیش‌بینی بهزیستی معنوی نیز نشان می‌دهد که از مجموع متغیرهای واردشده به الگو، یعنی همه مؤلفه‌های مرتبط با مصرف غذای حلال به‌همراه روان‌رنجورخویی و گشودگی به تجربه، در نهایت بهزیستی جسمانی، نگرش، روان‌رنجورخویی و گشودگی به تجربه توانستند $0/34$ از واریانس بهزیستی معنوی را تبیین کنند ($P < 0/01$ ؛ $F = 52/96$ ؛ $R^2_{adj} = 0/33$) و $R^2 = 0/34$ که در تعمیم به جامعه واقعی $0/33$ شد. بررسی ضرایب استاندارد شده نیز نشان‌دهنده اثر مثبت بهزیستی جسمانی ($\beta = 0/30$)، نگرش به غذای حلال ($\beta = 0/29$) و گشودگی به تجربه ($\beta = 0/11$) در بهزیستی معنوی است؛ در حالی که روان‌رنجورخویی به شکل منفی و به میزان $-0/10$ بهزیستی معنوی را پیش‌بینی می‌کند؛ به این معنی که اگر

در کنار همبستگی دومتغیری، به‌منظور تعیین قوی‌ترین پیش‌بین‌های بهزیستی معنوی و سرمایه معنوی از رگرسیون گام‌به‌گام^۱ استفاده شد. از این رو متغیرهایی که همبستگی معنی‌داری با سرمایه معنوی (همه مؤلفه‌های آگاهی و گرایش به غذای حلال به‌همراه گشودگی به تجربه) و بهزیستی معنوی (همه مؤلفه‌های آگاهی و گرایش به غذای حلال به‌همراه گشودگی به تجربه و روان‌رنجورخویی) داشتند، به‌روش گام‌به‌گام وارد معادله رگرسیون شدند که نتایج آن در جدول شماره ۳ گزارش شده است.

همچنان که در جدول شماره ۳ قابل مشاهده است، از میان متغیرهای پیش‌بین که وارد معادله رگرسیون شدند، در نهایت متغیرهای هنجار ذهنی و آگاهی (از خرده‌مقیاس‌های مصرف غذای حلال) و گشودگی به تجربه و روان‌رنجورخویی (از عوامل شخصیت) توانستند در چهار گام $0/22$ از واریانس سرمایه معنوی را تبیین کنند ($P < 0/01$ ، $F = 21/53$ ، $R^2_{adj} = 0/22$ و $R^2 = 0/22$). مقایسه ضرایب استاندارد رگرسیون در بین متغیرها نیز بیانگر این است که از میان متغیرهای پیش‌بین به ترتیب هنجار ذهنی ($0/20$)، آگاهی ($0/19$)، گشودگی به تجربه ($0/18$) و روان‌رنجورخویی ($-0/12$) بیشترین نقش را در تبیین سرمایه معنوی داشتند.

^۲ Variance Inflation Factor (VIF)

^۱ Stepwise Regression

کاهش) می‌کند.

متغیر پیش‌بین به میزان یک انحراف استاندارد افزایش پیدا کند، بهزیستی معنوی به اندازه بتا استاندارد تغییر (افزایش یا

جدول ۲) خلاصه‌ای از ماتریس ضرایب همبستگی پیرسون بین متغیرهای پژوهش

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲
آگاهی از غذای حلال	۱											
نگرش به غذای حلال	۰/۷۱**	۱										
کیفیت مواد غذایی	۰/۵۹**	۰/۷۴**	۱									
هنجار ذهنی	۰/۵۵**	۰/۶۶**	۰/۷۴**	۱								
قصد رفتاری	۰/۴۷**	۰/۵۷**	۰/۶۲**	۰/۶۸**	۱							
کنترل رفتاری	۰/۳۴**	۰/۳۶**	۰/۳۸**	۰/۴۵**	۰/۶۳**	۱						
بهزیستی جسمانی	۰/۴۰**	۰/۵۲**	۰/۶۴**	۰/۶۰**	۰/۶۷**	۰/۶۹**	۱					
سرمایه معنوی	۰/۳۷**	۰/۲۸**	۰/۳۵**	۰/۳۹**	۰/۳۳**	۰/۱۵**	۰/۳۰**	۱				
بهزیستی معنوی	۰/۴۴**	۰/۵۰**	۰/۴۷**	۰/۴۲**	۰/۴۶**	۰/۳۹**	۰/۴۸**	۰/۳۸**	۱			
گشودگی به تجربه	۰/۳۴**	۰/۲۸**	۰/۲۲**	۰/۳۶**	۰/۲۳**	۰/۲۵**	۰/۳۰**	۰/۲۷**	۰/۲۷**	۱		
روان‌رنجورخوبی	۰/۰۱	-۰/۰۱	-۰/۰۴	-۰/۰۵	-۰/۱۱*	-۰/۱۲*	-۰/۱۳*	-۰/۰۸	-۰/۱۳**	-۰/۲۵**	۱	۱

**P<۰/۰۱؛ *P<۰/۰۵

جدول ۳) نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی سرمایه معنوی

گام	متغیر	ضرایب غیراستاندارد بتا	ضرایب استاندارد بتا	آزمون تی	تحميل	عامل تورم واریانس	آزمون اف یا واریانس / فیشر	همبستگی	مجذور همبستگی	مجذور همبستگی تعدیل شده
۱	هنجار ذهنی	۱۲/۴۱	۰/۳۹۶	۴/۴۶**	۱	۱	۵۵/۶۰۱**	۰/۳۹۶	۰/۱۵۷	۰/۱۵۴
۲	هنجار ذهنی	۰/۸۶۴	۰/۲۷۶	۴/۴۶**	۰/۶۷۰	۱/۴۹۳	۳۵/۷۰۱**	۰/۴۴۰	۰/۱۹۳	۰/۱۸۸
-	آگاهی	۰/۴۰۵	۰/۲۲۹	۳/۶۷۳**	۰/۹۵	۱/۴۹۳				
۳	هنجار ذهنی	۰/۷۶۰	۰/۲۰۶	۳/۶۹۵**	۰/۶۴۱	۱/۵۶۰	۲۶/۶۶۲**	۰/۴۶۱	۰/۲۱۲	۰/۲۰۴
-	آگاهی	۰/۳۵۰	۰/۱۹۸	۳/۱۸۲**	۰/۶۵۱	۱/۱۵۳				
-	گشودگی به تجربه	۰/۳۶۹	۰/۱۵۰	۲/۶۶۵**	۰/۸۵۲	۱/۱۷۴				
۴	هنجار ذهنی	۰/۶۹۴	۰/۲۰۶	۳/۳۳۶**	۰/۶۲۲	۱/۶۰۹	۲۱/۵۳۷**	۰/۴۷۵	۰/۲۲۵	۰/۲۱۵
-	آگاهی	۰/۳۵۰	۰/۱۹۸	۳/۱۷۵**	۰/۶۵۱	۱/۵۳۷				
-	گشودگی به تجربه	۰/۴۶۱	۰/۱۸۷	۳/۲۱۱**	۰/۷۸۳	۱/۲۷۷				
-	روان‌رنجورخوبی	-۰/۱۹۹	-۰/۱۲۰	-۲/۲۵۲*	۰/۹۰۸	۱/۱۰۲				

**P<۰/۰۱؛ *P<۰/۰۵

ضرایب غیر استاندارد بتا=B؛ ضرایب استاندارد بتا=β؛ آزمون تی=T؛ آزمون اف یا واریانس/ فیشر=F؛ عامل تورم واریانس=VIF؛ همبستگی=R، مجذور همبستگی=R²، مجذور همبستگی تعدیل شده=Adjusted R²

جدول ۴) نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون برای پیش‌بینی بهزیستی معنوی

گام	متغیر	ضرایب غیراستاندارد بتا	ضرایب استاندارد بتا	آزمون تی	تحميل	عامل تورم واریانس	آزمون اف یا واریانس / فیشر	همبستگی	مجذور همبستگی	مجذور همبستگی تعدیل شده
۱	بهزیستی جسمانی	۲/۱۶۵	۰/۳۰۳	۵/۳۹۲**	۱	۱	۱۴۰/۸۷**	۰/۵۰۷	۰/۲۵۷	۰/۲۵۴

گام	متغیر	ضرایب غیراستاندارد	ضرایب استاندارد	آزمون تی	تحمل	عامل تورم واریانس	آزمون اف یا واریانس/ فیشر	همبستگی همبستگی	مجدور همبستگی	مجدور تعدیل شده
۲	بهزیستی جسمانی	۰/۴۶۶	۰/۲۹۸	۵/۳۳۸**	۰/۶۹۳	۱/۴۴۲	۹۷/۲۳**	۰/۵۶۸	۰/۳۲۳	۰/۳۱۸
-	نگرش به غذای حلال	۰/۴۵۲	۰/۲۳۹	۳/۲۵۱**	۰/۶۹۳	۱/۴۴۲				
۳	بهزیستی جسمانی	۱/۳۹۵	۰/۳۷۹	۶/۶۹۱**	۰/۶۶۷	۱/۴۴۷	۶۶/۸۳**	۰/۵۷۸	۰/۳۳۴	۰/۳۲۸
-	نگرش به غذای حلال	۰/۷۱۵	۰/۳۳۱	۶/۲۲۴**	۰/۶۹۲	۱/۴۴۵				
-	روان‌رنجورخویی	-۰/۲۱۴	-۰/۰۹۳	-۲/۰۸۷**	۰/۹۷۴	۱/۰۲۷				
۴	بهزیستی جسمانی	۱/۳۴۰	۰/۳۰۶	۵/۹۸۳**	۰/۶۴۲	۱/۵۵۹	۵۲/۹۶**	۰/۵۸۷	۰/۳۴۵	۰/۳۳۳
-	نگرش به غذای حلال	۰/۷۷۵	۰/۲۹۱	۵/۸۲۸**	۰/۶۷۷	۱/۴۷۸				
-	روان‌رنجورخویی	-۰/۲۲۱	-۰/۱۰۹	-۲/۷۶۴**	۰/۸۸۷	۱/۱۲۸				
-	گشودگی به تجربه	۰/۳۰۹	۰/۱۱۶	۲/۵۸۸*	۰/۸۰۸	۱/۲۳۸				

** P<۰/۰۱؛ * P<۰/۰۵

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر پیش‌بینی سرمایه‌ معنوی و بهزیستی معنوی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و آگاهی و گرایش آنان به مصرف غذای حلال بود. نتایج حاصل از این مطالعه نشان داد که همبستگی مثبت و معنی‌داری بین سرمایه‌ معنوی و بهزیستی معنوی با آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال وجود دارد؛ بدین معنا که با افزایش آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال سرمایه‌ معنوی و بهزیستی معنوی نیز افزایش می‌یابد که همسو با یافته‌های پژوهش‌های صورت گرفته در این زمینه است (۲۲، ۳۹-۴۲). در تبیین این یافته باید گفت تغذیه از حیاتی‌ترین نیازهای انسان است که در زندگی مادی و معنوی او تأثیر بسیاری دارد (۴۱). تغذیه جسم مقدمه‌ای بر یک امر مهم‌تر است که عبارت است از تهذیب و تربیت روح و یکی از لوازم سلامت روح، توجه به سلامت جسم از طریق حصول غذای حلال است.

روزی حلال برکات بسیار زیادی به همراه دارد؛ از جمله تقویت دین‌داری، توفیق عمل نیک، نورانیت قلب، جلب رحمت الهی، شکل‌گیری شخصیت مثبت و استجابات دعا (۲۲). همچنین دین‌داری، نگرش، هنجار ذهنی و کنترل رفتاری

ادراک شده رابطه مثبت و معناداری با قصد رفتاری خرید غذای حلال دارد (۴۲). منابع دینی در این حوزه اشارات زیادی به نقش استفاده از غذای طیب و پاک در رشد معنوی انسان کرده‌اند (۴۳). همچنین شواهد پژوهشی در دسترس نشان می‌دهد که معنویت و معنویت‌گرایی عامل مهم و اساسی برای سلامتی و بهزیستی افراد است (۴۴-۴۶). این نتایج همسو با یکی از تعاریف به‌نسبت جامع و پذیرفته شده درباره بهزیستی معنوی است که با تمرکز بر تجربه معنوی ارائه شده است؛ یعنی وجود احساس سلامتی و خوب‌بودن روانی که برآمده از تمرکز بر ارزش‌های انسانی و فلسفه زندگی معطوف به تعالی است و موجب هدایت و معنابخشی به زندگی انسان می‌شود. همچنین در دیدگاه فیشر^۱ بهزیستی معنوی برحسب احساس درونی مثبت نسبت به خود، محیط و نیروی فرابشری خداوند متعال صورت‌بندی می‌شود و به‌طور جامع به انسجام در اهداف و اعمال زندگی فرد منجر می‌شود (۴۷).

یکی از ابعاد رشد معنوی سرمایه‌ معنوی و یکی از ابعاد بهزیستی، بهزیستی معنوی است (۱) که مطابق با یافته‌های این پژوهش ارتباط مثبت با آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال دارد. در پژوهشی دیگر نیز آثار تغذیه حلال در میزان موفقیت در زندگی و شکل‌گیری شخصیت انسان بررسی شده

^۱ Fisher

همبستگی مثبت و معنی‌داری وجود دارد. این نتایج به این معنا است که غذای حلال و طیب در مهم‌ترین اثر، زمینه را برای انجام اعمال صالح فراهم می‌کند که تأثیرات بسیار گسترده‌ای در شکل‌گیری شخصیت و خلق و خوی انسان دارد. یعنی هر چه آگاهی و گرایش انسان به مصرف غذای حلال بیشتر شود؛ همبستگی بین روان‌رنجورخویی با قصد رفتاری، کنترل رفتاری، بهزیستی جسمانی و بهزیستی معنوی منفی و معکوس است؛ یعنی با افزایش متغیرها روان‌رنجورخویی کاهش و با کاهش آنها افزایش می‌یابد.

در توافق‌پذیری نتایج نشان می‌دهد که بر خلاف مؤلفه‌های آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال بین توافق‌پذیری با سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی همبستگی معنی‌داری وجود ندارد. پژوهش حاضر علاوه بر بررسی رابطه آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال، گشودگی به تجربه، توافق‌پذیری و روان‌رنجورخویی؛ میزان پیش‌بینی‌کنندگی این متغیرها را برای سرمایه و بهزیستی معنوی نیز بررسی کرده است. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، آگاهی به مصرف غذای حلال و گشودگی به تجربه متغیر سرمایه معنوی را در جهت مثبت و روان‌رنجورخویی سرمایه معنوی را در جهت منفی پیش‌بینی می‌کنند. همچنین برای بهزیستی معنوی نیز نگرش به غذای حلال و گشودگی به تجربه در جهت مثبت و روان‌رنجورخویی به‌شکل منفی آن را پیش‌بینی می‌کردند که این نتایج مطابق با یافته‌های سایر پژوهشگران است (۵۲، ۵۶). در تبیین این یافته نیز مطابق با پژوهش آرسیل^۲ و همکارانش ویژگی‌های شخصی اولیه، احساس بهتر امنیت شخصی شناسایی می‌شوند؛ مانند افکار مربوط به جست‌وجوی آینده بهتر و رفتن به بهشت که به‌دنبال مصرف غذای حلال در فرد شکل می‌گیرد (۵۷).

تغذیه از حیاتی‌ترین نیازهای دائمی بشر است که نقش تعیین‌کننده‌ای در سلامت جسمی و معنوی بشر دارد و در آموزه‌های دینی احکام و آداب فراوان و ارزشمندی درباره آن آمده است. غذای جسم، طعام و غذای روح علم و عبادت است. بنابراین شرط اصلی برخورداری از سلامت معنوی، وجود اعتقاد راسخ به منبع لایزال الهی و رعایت توصیه‌های آن خالق بی‌همتا است که یکی از مهم‌ترین آنها بهره‌مندی از رزق حلال و پاک و پرهیز از غذاهای حرام است که از جمله آثار آن تأثیر مثبت در ارتقای شخصیت، تقویت دین‌داری، توفیق بر اعمال نیکو، نورانیت قلب و بهره‌مندی از حمایت و محبت الهی و استجاب دعا خواهد بود.

و نتایج نشان داده است که کیفیت غذا زمانی که بار ارزشی به خود بگیرد تأثیر مستقیمی بر جسم و روح انسان خواهد گذاشت (۴۳). به نظر می‌رسد بین افرادی که غذاهای حلال مصرف می‌کنند با افرادی که برایشان فرقی نمی‌کند که چه غذاهایی مصرف کنند، تفاوت‌هایی وجود داشته باشد. همچنین، شاید از جمله آثار وضعی و طبیعی مصرف غذای غیرحلال، زمینه‌سازی برای کاهش خودکنترلی و افزایش رفتارهای تکانشی و به‌عکس، التزام به مصرف غذای حلال زمینه‌ساز افزایش خودکنترلی و کاهش رفتارهای تکانشی باشد. هرچند ممکن است بین این دو متغیر چرخه معیوبی نیز شکل بگیرد و هر دو یکدیگر را بدتر کنند. نتایج پژوهش حاضر نیز نشان داد که بین آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال و کنترل رفتاری همبستگی وجود دارد. نتایج مطالعه مرعشی نشان می‌دهد که بین غیر حلال‌خواری و شکم‌بارگی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد (۴۸).

یافته دیگر پژوهش حاضر همبستگی معنادار بین ویژگی‌های شخصیتی، گشودگی به تجربه و روان‌رنجورخویی با سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی است. مطابق با نتایج به‌دست‌آمده این همبستگی برای گشودگی به تجربه مثبت و برای روان‌رنجورخویی منفی گزارش شده است؛ این یافته مطابق با یافته‌های سایر پژوهشگران است (۴۹-۵۲). در تبیین این یافته باید گفت، ویلت^۱ و همکاران پیشنهاد کرده‌اند که بهزیستی معنوی متغیری است که نه تنها سایر ابعاد بهزیستی را پیش‌بینی می‌کند، بلکه می‌تواند اثرات شخصیتی را نیز پیش‌بینی کند (۵۳) و معنویت ممکن است نمایانگر جنبه مهمی از شخصیت انسان باشد (۵۴). همچنین مطالعات نشان می‌دهد که بهزیستی معنوی با افزایش تجربه سلامتی مرتبط است (۵۲) و بهزیستی معنوی به‌طور جامع و در نمونه‌های مختلف بالینی و غیربالینی بررسی شده است و در بیشتر آنها ارتباط مثبت ابعاد بهزیستی معنوی با سلامت روانی به اثبات رسیده است (۵۵).

در توافق‌پذیری نتایج نشان می‌دهد که بر خلاف مؤلفه‌های گشودگی به تجربه و روان‌رنجورخویی، بین توافق‌پذیری با سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی همبستگی معنی‌داری وجود ندارد. در بررسی ویژگی‌های شخصیتی نتایج نشان می‌دهد که بین گشودگی به تجربه با مؤلفه‌های آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال و بین مؤلفه‌های آگاهی و گرایش به مصرف غذای حلال، سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی

^۲ Arsil

مجله پژوهش در دین و سلامت

^۱ Wilt

مؤلفان مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی درباره این پژوهش گزارش نکرده‌اند.

مشارکت مؤلفان

طراحی مطالعه، نگارش مقاله و نظارت بر تمامی مراحل مطالعه: مؤلف اول؛ نظارت بر تمامی مراحل مطالعه: مؤلفان دوم و هفتم؛ نگارش مقاله: مؤلف سوم؛ جمع‌آوری داده‌ها و نگارش مقاله: مؤلفان چهارم و پنجم؛ و جمع‌آوری داده‌ها: مؤلف ششم.

References

1. Golparvar M, Darayi N, Khayyatan F. Construt Islamic Spiritual Capital and Spiritual Wellbeing Short-Form Scales. *Religious Anthropolgy*. 2015; 11(32):167-88. (Full Text in Persian)
2. Emmons RA. Is spirituality an intelligence? Motivation, cognition, and the psychology of ultimate concern. *The International Journal for the psychology of Religion*. 2000;10(1):3-26.
3. King PE, Boyatzis CJ. Exploring adolescent spiritual and religious development: Current and future theoretical and empirical perspectives. *Applied Developmental Science*. 2004;8(1):2-6.
4. Verter B. Spiritual capital: Theorizing religion with Bourdieu against Bourdieu. *Sociological theory*. 2003;21(2):150-74.
5. Allahbakhshian M, Jaffarpour M, Parvizi S, Haghani H. A survey on relationship between spiritual wellbeing and quality of life in multiple sclerosis patients. *Zahedan Journal of Research in Medical Sciences*. 2010;12(3).
6. Koenig HG. Religion, spirituality, and health: The research and clinical implications. *International Scholarly Research Notices*. 2012;2012.
7. Yonker JE, Schnabelrauch CA, DeHaan LG. The relationship between spirituality and religiosity on psychological outcomes in adolescents and emerging adults: A meta-analytic review. *Journal of adolescence*. 2012;35(2):299-314.
8. Zamaniyan S, Bolhari J, Naziri G, Akrami M, Hosseini S. Effectiveness of spiritual group therapy on quality of life and spiritual well-being among patients with breast cancer. *Iranian journal of medical sciences*. 2016;41(2):140.
9. Ghobari Bonab B, Motavalipoor A, Hakimirad E, Habibi Asgarabadi M. Relationship between anxiety and depression and magnitude of spirituality in students of the University of Tehran. 2009;3(2):123-10. (Full Text in Persian)

محدودیت‌های پژوهش

از محدودیت‌های این پژوهش همکاری نکردن تمامی دانشجویان در مقاطع مختلف بود که روند نمونه‌گیری را با مشکلاتی مواجه کرد. همچنین مطالعه حاضر صرفاً از طریق پرسش‌نامه انجام شد و سایر منابع جمع‌آوری اطلاعات مانند مصاحبه، به کار گرفته نشد.

پیشنهاد‌های پژوهش

پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی به بررسی گرایش به مصرف غذای حلال با سایر متغیرهای روان‌شناختی و همچنین متغیرهای فرهنگی پرداخته شود. همچنین در صورت امکان دانشجویان دانشگاه‌های کلان‌شهرها نیز مقایسه شوند. علاوه بر این، پیشنهاد می‌شود پژوهش حاضر با حجم نمونه بزرگ‌تر و با به‌کارگیری سایر روش‌های جمع‌آوری اطلاعات مانند مصاحبه تکرار گردد.

قدردانی

از تمامی دانشجویان محترم دانشگاه علوم پزشکی زنجان به دلیل مشارکت گسترده در این پژوهش و نیز همکاری صمیمانه در پاسخگویی به سؤالات پرسش‌نامه، تشکر و قدردانی می‌شود.

ملاحظات اخلاقی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، مطالعه حاضر برگرفته از طرح پژوهشی با عنوان «پیش‌بینی سرمایه معنوی و بهزیستی معنوی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی زنجان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، بهزیستی روان‌شناختی و آگاهی و گرایش آنها به مصرف غذای حلال» است که کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه علوم پزشکی زنجان با کد اخلاق IR.ZUMS.REC.1402.070 آن را تأیید کرده است.

حامی مالی

بنا بر اظهار مؤلفان مقاله، این مطالعه با حمایت مالی کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی زنجان انجام شده است.

تضاد منافع

10. Sepúlveda C, Marlin A, Yoshida T, Ullrich A. Palliative care: the World Health Organization's global perspective. *Journal of pain and symptom management*. 2002;24(2):91-6.
11. Eberst RM. Defining health: A multidimensional model. *Journal of School Health*. 1984;54(3):99-104.
12. Fisher JW. Validation and utilisation of the spiritual well-being Questionnaire: SHALOM. *Journal of religion and health*. 2021;60(5):3694-715.
13. Rabbani Z, Bigdeli I, Najafi M. The relationship between religion and mental health: the mediatory role of shame and guilt. *Research in Clinical Psychology and Counseling*. 2015;5(1):134-53. (Full Text in Persian)
14. Kavoosian N, Hosseinzadeh K, Jaliseh HK, Karboro A. The relationship between spiritual health and loneliness among the elderly in Karaj-2016. *Journal of Pizhūhish dar dīn va salāmat*. 2018;4(2):7-15. (Full Text in Persian)
15. Zarnaghash M, Gholamrezaie S, Sadeghi M. Developing a Model of Loneliness based on of Spiritual Well-being Depression and Life Satisfaction of Girl's Spouses. *Psychological Methods and Models*. 2017; 7(26):35-54. (Full Text in Persian)
16. Parviniannasab AM, Bijani M, Deghani A. The mediating role of psychological capital in relations between spiritual well-being and mental health among nursing students. *BMC psychology*. 2022;10(1):230.
17. Muurinen S, Savikko N, Soini H, Suominen M, Pitkälä K. Nutrition and psychological well-being among long-term care residents with dementia. *The journal of nutrition, health & aging*. 2015;19(2):178-82.
18. Riaz MN, Chaudry MM. Halal food production. 1st Edition ed: CRC press; 2003. 400 p.
19. Mahluji S, Ebrahimzadeh-Attari V, Saghafi-Asl M, Ghorbani A. The Effect of Halal Nutrition and Avoidance of Haram on Physical, Mental and Moral Health of Humans based on Holy Quran and Authentic Hadith of the Prophet Muhammad (PBUH) and Twelve Imams. *Journal of Quran and Medicine*. 2021;5(3):35-41. (Full Text in Persian)
20. Sharifi E, Fallah M. The Anthropological Foundations of the Nutrition System in the Quran and Their Role in the Health of the Human Body and Soul. *4-The Qur'an And Science*. 2022;15(29):241-62. (Full Text in Persian)
21. Ammarloo M. Nutrition Etiquette from the Perspective of Religious Teachings and Its Role in the Study of Intuitive Knowledge. *Journal of Halal Research*. 2022;4(4):36-48.
22. Esazadeh E, Iesazadeh N. The role of Halal livelihood in the spiritual health of man from the perspective of verses and narrations. *Teb va Tazkieh*. 2020;28(1):1-12. (Full Text in Persian)
23. Alserhan BA. Islamic branding: A conceptualization of related terms. *Journal of Brand Management*. 2010; 18:34-49.
24. Bonne K, Verbeke W. Religious values informing halal meat production and the control and delivery of halal credence quality. *Agriculture and Human values*. 2008;25:35-47.
25. Murray AL, Booth T. Personality and physical health. *Current Opinion in Psychology*. 2015;5:50-5.
26. McCrae RR, Costa PT. Validation of the five-factor model of personality across instruments and observers. *Journal of personality and social psychology*. 1987; 52(1):81.
27. Saroglou V. Religion and the five factors of personality: A meta-analytic review. *Personality and individual differences*. 2002;32(1):15-25.
28. Saroglou V. Religiousness as a cultural adaptation of basic traits: A five-factor model perspective. *Personality and social psychology review*. 2010; 14(1): 108-25.
29. Armon G, Melamed S, Shirom A, Shapira I, Berliner S. Personality traits and body weight measures: Concurrent and across-time associations. *European Journal of Personality*. 2013;27(4):398-408.
30. Booth T, Mõttus R, Corley J, Gow AJ, Henderson RD, Maniega SM, et al. Personality, health, and brain integrity: the Lothian birth cohort study 1936. *Health Psychology*. 2014;33(12):1477.
31. Kern ML, Friedman HS. Do conscientious individuals live longer? A quantitative review. *Health psychology*. 2008;27(5):505.
32. Bogg T, Roberts BW. Conscientiousness and health-related behaviors: a meta-analysis of the leading behavioral contributors to mortality. *Psychological bulletin*. 2004;130(6):887.
33. Pettinger C, Holdsworth M, Gerber M. Psychosocial influences on food choice in Southern France and Central England. *Appetite*. 2004;42(3):307-16.
34. Farajzadeh Alan D, Darkhi H, Sadeqi Hasanabadi H, Saberi Isfeedvajani M, Heydari M. The study of male students of Iran University of Medical Sciences (IUMS), attitude to 'Halal' and 'Haram' situational effects. *Teb va Tazkiye*. 2014;22(4):17-26. (Full Text in Persian)
35. Fauzan H. The Consumption Behaviour of Muslim Students Towards Halal Food in YOGYAKARTA Indonesia: a SEM Approach. *Global Review of Islamic Economics and Business*. 2015;3(2):120-35.
36. Maichum K, Parichatnon S, Peng K-C. The influence of attitude, knowledge and quality on purchase intention towards Halal food: a case study of

young non-Muslim consumers in Thailand. *IRA-International Journal of Management & Social Sciences*. 2017;6(3): 354-64.

37. Garousi Farshi MT, Mehryar AH, Ghazi Tabatabaei SM. Application of the new NEO I-R test and analytic evaluation of it's characteristics and factorial structure among iranian university students. *Journal of Humanities*. 2001; 11(39):173-98. (Full Text in Persian)

38. Meyers LS, Gamst G, Guarino AJ. *Applied multivariate research: Design and interpretation*. 3 ed. New York, United States: Sage publications, Inc; 2016.

39. Nowrozi RA, Kiani S, Mousavi Nadushan FS. Investigating and explaining the role of halal food during pregnancy on the formation of the child's spiritual personality. The second national conference of Quran and biological sciences focusing on healthy food; Esfahan-Iran: University of Esfahan; 2016. (Full text in Persian)

40. Marzband R, Moallemi M, Darabinia M. Spiritual dimensions of food safety based on Islamic sources. 2015; 2(1):51-5. (Full Text in Persian)

41. Farid M, Basri H. The Effects of Haram Food on Human Emotional and Spiritual Intelligence Levels. *Indonesian Journal of Halal Research (IJHAR)*. 2020;2(1):21-6.

42. Suleman S, Sibghatullah A, Azam M. Religiosity, halal food consumption, and physical well-being: An extension of the TPB. *Cogent Business & Management*. 2021;8(1):1860385.

43. Ayazi Rostamkolae Z. The effects of halal nutrition on the success rate in life and the formation of human personality. *Journal of Halal Research*. 2022;4(4):14-22. (Full Text in Persian)

44. Hämmerli M. Religion and spirituality between capital and gift. *Religion and Theology*. 2011;18(1-2):195-210.

45. Yusuf M-B. Effects of spiritual capital on Muslim economy: The case of Malaysia. *Research on Humanities and Social Sciences*. 2011;1(2):23-41.

46. Waetford C. A literature review of spiritual capital, developments of spirituality in the workplace, and contributions from a Māori perspective [Thesis]. University of Auckland: Aotearoa/New Zealand. 2007.

47. Fisher J. You can't beat relating with God for spiritual well-being: Comparing a generic version with the original spiritual well-being questionnaire called SHALOM. *Religions*. 2013;4(3):325-35.

48. Marashi SA. The relationship between consumption of Non-Halal food and gluttony in the staff of some organizations in 1396. *Journal of Halal Research*. 2019;1(1):84-96. (Full Text in Persian)

49. Wenzl M, Fuchshuber J, Podolin-Danner N, Silani G, Unterrainer HF. The Swedish Version of the Multidimensional Inventory for Religious/Spiritual Well-Being: First Results From Swedish Students. *Front Psychol*. 2021;12:783761.

50. Heintzman P. Empirical research on leisure and spiritual well-being: conceptualisation, measurement and findings. *Leisure Studies*. 2020;39(1):146-55.

51. Jalali A, Shabrandi B, Jalali R, Salari N. Methamphetamine Abusers' personality traits and its relational with spiritual well-being and perceived social support. *Current Drug Research Reviews Formerly: Current Drug Abuse Reviews*. 2019;11(1):44-50.

52. Opayemi A, Mba L, Oguntayo R. Religion practice, Personality Traits and Spiritual Wellbeing Among Adults in Ilorin, Nigeria. *International Journal of Social Sciences*. 2018;12(1).

53. Wilt JA, Grubbs JB, Exline JJ, Pargament KI. Personality, religious and spiritual struggles, and well-being. *Psychology of Religion and Spirituality*. 2016;8(4):341.

54. Unterrainer H-F, Lewis AJ, Fink A. Religious/spiritual well-being, personality and mental health: A review of results and conceptual issues. *Journal of religion and health*. 2014;53(2):382-92.

55. Unterrainer H-F, Ladenhauf KH, Moazedi ML, Wallner-Liebmann SJ, Fink A. Dimensions of religious/spiritual well-being and their relation to personality and psychological well-being. *Personality and Individual Differences*. 2010;49(3):192-7.

56. Khorramdel Nubarian S, Nasroollahi B. Investigating the role of personality traits in predicting spiritual well-being in female science and research students in Tehran. The 2nd International Congress of Community Empowerment in the Field of Educational Sciences and Social; Tehran-Iran: Azad University; 2016. (Full Text in Persian)

57. Arsil P, Tey YS, Brindal M, Phua CU, Liana D. Personal values underlying halal food consumption: evidence from Indonesia and Malaysia. *British Food Journal*. 2018.